

Årsmelding for Den offentlige tannhelsetjenesten 2001

Februar 2003

Innholdsfortegnelse

<u>Forord</u>	<u>2</u>
<u>1. Innledning</u>	<u>3</u>
<u>2. Grunnlaget for årsmeldingen</u>	<u>3</u>
<u>3. Resultater</u>	<u>4</u>
<u>3.1 Omfangsdata</u>	<u>4</u>
<u>3.2 Tannhelsedata</u>	<u>5</u>
<u>4. Diskusjon</u>	<u>6</u>
<u>4.1 Omfang</u>	<u>6</u>
<u>4.3 Tannhelse</u>	<u>8</u>
<u>5. Tabelloversikt</u>	<u>10</u>
<u>5.1 Omfanget av offentlige tannhelsetjenester i Norge</u>	<u>12</u>
<u>5.2 Tannhelsestatus i Norge</u>	<u>24</u>

Forord

Statens helsetilsyn har siden begynnelsen av 1970-tallet innhentet landsomfattende data om tannhelsetjenesten og om tannhelsen til barn og unge. Årsmeldingen har omfattet personell-, omfangs-, tannhelse- og økonomidata.

Statens helsetilsyn sin siste årsmelding IK- 2758 var for 1999 og 2000. Fra 2001 har Statistisk sentralbyrå (SSB) hatt ansvar for å innhente tannhelse- og tjenestedata i forbindelse med fylkenes KOSTRA-rapportering. Dataene er å finne på www.ssb.no. Det er de samme områdene for rapportering som tidligere. Utvalgte nøkkelindikatorer er å finne på nivå 1, utvalgte nøkkeltall på nivå 2 og grunnlagsdata på nivå 3.

Statens helsetilsyn og det nyetablerte Sosial- og helsedirektoratet har et delt ansvar for overvåking, oppfølging og tiltak knyttet til tannhelsetjenesten. Statens helsetilsyn skal ha overordnet faglig tilsyn med tjenesten og Sosial- og helsedirektoratet er fagdirektoratet på området. For å sammenstille og formidle de viktigste trender og utviklingstrekk både når det gjelder tannhelse og tannhelsetjenesten har Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid utarbeidet denne rapporten. Det er gjort noen forenklinger i tabellene i forhold til tidligere år. Mer utfyllende data, også på fylkesnivå, finnes på SSB sin internettside.

Rapporten er utarbeidet av rådgiver Linda Grytten, Statens helsetilsyn og rådgiver Hilde Vogt Toven, Sosial og helsedirektoratet.

Oslo, februar 2003

Lars Hanssen
helsedirektør
Statens helsetilsyn

Bjørn-Inge Larsen
direktør
Sosial- og helsedirektoratet

Årsmelding for Den offentlige tannhelsetjenesten 2001

1. Innledning

Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Dette innebærer samarbeid på tvers av forvaltnings- og tjenestenivåer. Godt samarbeid er en forutsetning for at de som har rettigheter etter tannhelsetjenesteloven får tilbud om vederlagsfrie tannhelsetjenester.

I tillegg skal Den offentlige tannhelsetjenesten gi et oppsøkende tannhelsetilbud til følgende grupper:

- a) barn og ungdom 0-18 år
- b) psykisk utviklingshemmede over 18 år
- c) eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie
- d) ungdom 19–20 år
- e) andre grupper i befolkningen som fylkeskommunen selv definerer.

Den offentlige tannhelsetjenesten yter også behandling til voksent betalende klientell der det er behov for det.

2. Grunnlaget for årsmeldingen

Denne årsmeldingen for tannhelsetjenesten omfatter følgende:

- ✓ omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten,
- ✓ tannhelsedata hos indikator-kull (5-, 12- og 18-åringer).

SSB publiserer også data om tannhelsepersonell basert på to forskjellige kilder:

- ✓ Fylkes-KOSTRA: tannhelsepersonell i den offentlige og den private tannhelsetjenesten
- ✓ Registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell: personer med helse- og sosialfaglig utdanning og sysselsatte personer med helse- og sosialfaglig utdanning.

Fylkestannlegene, som har ansvar for å rapportere data til fylkes-KOSTRA, har god oversikt over antall tannhelsepersonell sysselsatt i Den offentlige tannhelsetjenesten. Imidlertid har de ikke samme oversikt over tannhelsepersonell i den private tannhelsetjenesten. De innrapporterte tallene for privat tannhelsetjeneste er heftet med store feilkilder og usikkerhet.

SSBs registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell er basert på pålitelige kilder. Hovedkildene er Helsetilsynets autorisasjonsregister, SSBs register over befolkningens høyeste utdanning, Rikstrygdeverkets arbeidstakerregister og Skattedirektoratets selvangivelsesregister (SSB: Registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell. Om statistikken).

Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet vil på nyåret 2003 utgi en rapport som omhandler antall tannhelsepersonell i Den offentlige tannhelsetjenesten basert på fylkes-KOSTRA, og antall tannhelsepersonell i tannhelsetjenesten totalt basert på SSBs registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell.

3. Resultater

3.1 Omfangsdata

I Den offentlige tannhelsetjenesten brukes begrepet “under tilsyn” i betydningen pasienter som er “under oppfølging” av Den offentlige tannhelsetjenesten. Denne oppfølgingen må ses i forhold til bestemmelsen i tannhelsetjenesteloven § 1-3 om et regelmessig og oppsøkende tilbud om tannhelsetjenester til prioriterte grupper. Bruken av begrepet er innarbeidet over tid i tannhelsetjenesten.

Å være “under tilsyn” i Den offentlige tannhelsetjenesten innebærer:

- ✓ tannhelseundersøkelse av tannlege eller tannpleier
- ✓ nødvendig tannbehandling
- ✓ opplæring i forebyggende tiltak
- ✓ tilbud om oppfølging, basert på faglig vurdering.

TABELLENE 1A og II

Barn og unge

Av tannhelsetjenestelovens gruppe a), barn og unge, er 93 % under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.

68 % av alle mellom 3 og 18 år var undersøkt eller behandlet i Den offentlige tannhelsetjenesten i rapportåret 2001. I 1997 var tilsvarende andel 78 % og i 1992 var andelen 85 %. På hele 1990-tallet har det vært nedgang i andelen undersøkt/behandlet, mens det kun har vært en liten reduksjon i totalgruppen under tilsyn i Den offentlige tannhelsetjenesten.

TABELLENE 1B og II

Psykisk utviklingshemmede

Av psykisk utviklingshemmede over 18 år er 88 % under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten og 76 % har vært til undersøkelse/behandling i 2001. Andelen under tilsyn har holdt seg relativt stabil på oppunder 90 % av totalgruppen. Psykisk utviklingshemmede under 18 år inngår i gruppe a) barn og unge.

TABELLENE 1C, 1C1, 1C2, og II

Eldre og uføre

Gjennomsnittlig 81 % av eldre, langtidssyke og uføre i **institusjon** er under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. 60 % har vært inne til undersøkelse/behandling. For eldre, langtidssyke og uføre med **hjemmesykepleie** er 49 % under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. Dette er en økning på hele 10 prosentpoeng fra foregående år (2000). Imidlertid er det i 2001 18 fylker som har rapportert inn omfangsdata for gruppe C2 i motsetning til tidligere år hvor det har vært 17 fylker. Hordaland har levert data for første gang i 2001. Her er 83 % av gruppe C2 under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. Dette er med

på å heve gjennomsnittet på andelen under tilsyn. Dersom data for Hordaland holdes utenfor vil andelen under tilsyn på landsbasis være 47 %. For gruppen med hjemmesykepleie er det store geografiske forskjeller med 99 % under tilsyn i Oppland og 25 % i Oslo og Sør-Trøndelag. Totalt er 65 % av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.

Ungdom	<p><i>TABELLENE 1D og 1I</i></p> <p>I 2001 var i gjennomsnitt 62 % av ungdom mellom 19 til 20 år under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. En del av gruppen får imidlertid tilbud om tannhelsetjenester fra Forsvarets sanitet under militærtjenesten. Ungdom betaler en fjerdedel i egenandel.</p>
Andre	<p><i>TABELLENE 1E og 1I</i></p> <p>Ni fylker gir tilbud til andre prioriterte grupper etter fylkeskommunalt vedtak. Fylkene gir eksempelvis tilbud til fengselsinnsatte, personer med spesielle lidelser, personer i rusmiddelomsorgen og personer under psykisk helsevern. I 2000 gav ti fylker dette tilbudet. Det er rundt 4300 personer på landsbasis som er definert inn i denne gruppen.</p>
Prioriterte grupper	<p><i>TABELLENE 1F og 1I</i></p> <p>Totalt er ca 1,15 millioner i de prioriterte gruppene i tannhelsetjenesteloven under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. Dette utgjør 87 % av den totale gruppen.</p>
Voksne	<p><i>TABELLENE 1G og 1I</i></p> <p>I tillegg mottar 6 % av den voksne befolkningen tannhelsetjenester fra Den offentlige tannhelsetjenesten. Denne andelen er uforandret siden 1995.</p>
Totalt	<p><i>TABELLENE 1H og 1I</i></p> <p>Totalt er 29 % av hele befolkningen under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.</p>
Utviklingen	<p><i>TABELL 1I OG FIGURENE 111 OG 112</i></p> <p>Tabell 1I og figurene 111 og 112 viser utviklingen i omfanget av offentlig tannhelsetjeneste fra 1987 til 2001.</p>

3.2 Tannhelsesdata

Kariesindeksen DMFT/dmft indikerer hvor mange tenner som enten har karies (D=decayed), er mistet pga. karies (M=missing) eller er fylt pga. karies (F=filled). Store bokstaver gjelder for permanente tenner og små gjelder for melketenner. For årskullene rapporteres også antall kariesfrie individer, dvs andelen som aldri har hatt hull i tennene, DMFT/dmft=0. Begynnende kariesangrep inngår ikke i registreringen, og det er kun karies som går helt inn til dentinet (tannbenet) som registreres. Dette betyr at individer registreres som kariesfrie selv om de har kariesangrep i emaljen. Ut i fra dagens odontologiske oppfatning skal ikke emaljekaries behandles med fylling, men med forebyggende tiltak.

5-åringer	<p><i>TABELLENE 2A,2B og 2G</i></p> <p>Andelen 5-åringer uten karieserfaring (dmft=0) har økt kraftig i årene frem til 1997, hvor 70 % var uten karieserfaring. Siden 1997 har vi sett en reduksjon i andelen 5-åringer uten karieserfaring. I 2001 var 60 % av 5-åringene uten karieserfaring. Gjennomsnittlig 1,6 tenner har karieserfaring hos 5-åringene i 2001. I 1997, som er det beste resultatåret, hadde 5-åringene gjennomsnittlig 1,1 tenner med karieserfaring.</p>
12-åringer	<p><i>TABELLENE 2C, 2D og 2G</i></p> <p>Andelen 12-åringer uten karieserfaring (DMFT=0) er i 2001 46 %. Andelen uten karieserfaring hos 12-åringer har vært økende på hele 1990-tallet, fra 36 % i 1992 til 48 % i 2000. Det siste året har det vært en reduksjon i andelen uten karieserfaring, men med en nedgang på 2 prosentpoeng i 2001. Gjennomsnittlig 1,5 tenner hos 12-åringene har karieserfaring, det samme som året før.</p>
18-åringer	<p><i>TABELLENE 2E, 2F og 2G</i></p> <p>Andelen uten karieserfaring har vært jevnt stigende på hele 1990-tallet. 17 % av 18-åringene har ikke karieserfaring i 2001. Dette er en forbedring med 1 prosentpoeng fra året før. Totalt 50 % har ikke hatt behov for fyllingsbehandling ved 18-års undersøkelsen. Gjennomsnittlig har 18-åringene 5,0 tenner med karieserfaring.</p>
Utviklingen	<p><i>TABELL 2G OG FIGUR 2G</i></p> <p>Tabell 2G og figur 2G viser utviklingen fra 1992 til 2001 i andel 5-, 12-, og 18-åringer uten karieserfaring.</p>

4. Diskusjon

Tabellene publisert i denne rapporten gir oversikt over tilbudet i Den offentlige tannhelsetjenesten og over tannhelseutviklingen hos tre indikatorårskull. I årsmeldingen vises tannhelseutvikling hos barn og unge, men for grupper av eldre, kronisk syke og voksne har vi få tannhelseopplysninger. Det finnes imidlertid noen utvalgsundersøkelser.

Videre følger Helsetilsynets og Sosial- og helsedirektoratets oppsummering av tjeneste- og tannhelsesituasjonen. Denne er ikke uttømmende.

4.1 Omfang

Den offentlige tannhelsetjenesten gir oppsøkende tannhelsetilbud til barn og unge. Andelen undersøkt/behandlet var i 2001 68 % og har vært synkende på hele 1990-tallet. I år 2000 var 70 % av gruppen inne til undersøkelse/behandling. Denne trenden er i tråd med anbefalinger om forlengede innkallingsintervaller der det er faglig forsvarlig. I veilederen "Tenner for livet - helsefremmende og forebyggende arbeid" anbefaler Helsetilsynet forlengede innkallingsintervaller opp mot 24 måneder for pasienter med god tannhelse. Et usikkerhetsmoment vil være at den reduserte andelen undersøkt/behandlet kan skyldes andre forhold enn faglige

indiserte forlengede intervaller, som f.eks. bemanningsproblemer. Det vil være vanskelig å spekulere i dette ut i fra den statistikken vi har i dag, men det må vurderes i forhold til tannhelseutviklingen. Andelen under tilsyn har imidlertid holdt seg relativt stabil på 1990-tallet og frem til i dag. Gruppen barn og unge jf. tannhelsetjenesteloven § 1-3 bokstav a har størst andel under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.

Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie eller institusjon har rett på vederlagsfrie tannhelsetjenester etter tannhelsetjenesteloven. Hele 81 % av dem som er i institusjon er under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten, mens 49 % av dem som mottar hjemmesykepleie er det. Det har vært en markert økning (10 prosentpoeng fra 2000 til 2001) i andelen av dem med hjemmesykepleie som også mottar offentlige tannhelsetjenester. Flere prosjekter og generell økt satsning på tannhelsetilbudet til denne gruppen kan ha bidratt til bedringen. At andelen under tilsyn av dem som mottar hjemmesykepleie er lavere enn blant dem som er i institusjon kan forklares ved at enkelte ønsker å fortsette hos sin private tannlege eller kanskje ikke ser behovet for eller ønsker et offentlig tannhelsetilbud. Det kan imidlertid også være noen som ikke har fått tilbudet og heller ikke er klar over sine rettigheter. Formidling av tannhelsetilbud til spesielt dem med hjemmesykepleie forutsetter et godt samarbeid med den kommunale pleie- og omsorgstjenesten, slik at informasjonen kommer ut til dem med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven.

Det er igangsatt en forsøksordning (2001-2004) med et utvidet tannhelsetilbud til bl.a. grupper av eldre og uføre som i dag ikke har rett til frie tannhelsetjenester etter tannhelsetjenesteloven - det såkalte Futt-prosjektet. Prosjektet skal gi gode modeller for samarbeid med primærhelsetjenesten både ved formidling av tilbudet, men også for å sikre brukerne daglig god munnhygiene og nødvendig tannbehandling.

Seks prosent av den voksne befolkningen er under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. En stor del av dem har vært inne til undersøkelse/behandling i løpet av året. Behandling av voksent klientell påvirker Den offentlige tannhelsetjenestens inntjening og økonomi. Bonusavtaler for de ansatte er i stor grad knyttet til behandling av betalende klientell. Det er imidlertid viktig at denne oppgaven ikke utføres på bekostning av Den offentlige tannhelsetjenestens prioriterte oppgaver. Behandling av voksne kan også være med på å gi en mer variert arbeidsdag for tannhelsepersonellet, noe som kan være positivt i forhold til stabilitet i stillinger. I flere fylker arbeides det aktivt med å finne gode bonusavtaler som inkluderer behandling og forebygging av prioriterte grupper. Noen forsøk er også i gang for å finne alternative organiserings- og finansieringsformer, ved f.eks. stykkprisfinansiering. I enkelte områder er behandling av voksne i Den offentlige tannhelsetjenesten nødvendig for å ivareta det fylkeskommunale ansvar om tilgjengelige tannhelsetjenester for hele befolkningen.

4.3 Tannhelse

Tannhelsesdataene viser en fortsatt bedring i tannhelsen hos 18-åringene, men en svak nedgang i tannhelsen blant 12- og 5-åringene i forhold til året før. Hos 5-åringene har det vært en nedgang i andelen uten karieserfaring på 10 prosentpoeng fra 1997 til 2001. Hos 12-åringene har andelen uten karieserfaring holdt seg stabil frem til siste rapportering. Utviklingen vi ser blant de yngste aldersgruppene er uheldig og må tas alvorlig. Det er vanskelig å forklare endringen i en enkelt årsak, og det er nærliggende å tro at det er forhold både i tannhelsetjenesten, men ikke minst samfunnsmessige forhold/trender som har medført endrede tannhelsevaner og tannhelse.

Helsetilsynet og Sosial- og helsedirektoratet vil peke på noen mulige forklaringer. Det er imidlertid vanskelig å finne en felles faktor og spekulasjonene bygger i stor grad på generelle utviklingstrekk og antakelser, men også på undersøkelse/studier på andre fagområder som kan være forklaringsfaktorer også for tannhelseutviklingen. Det er et behov for å gjøre flere kontrollerte studier av årsakssammenheng og utprøving av virksomme helsefremmende og forebyggende tiltak på tannhelsefeltet.

Følgende faktorer kan ha innvirket på tannhelseutvikling:

FAKTORER KNYTTET TIL KOSTHOLD

- ✓ Endrede kostholdsvaner i befolkningen, for eksempel økt konsum av sukker, større inntak av brus og økt BMI (body mass index).

HELSEFREMMEDE OG FOREBYGGENDE FORHOLD

- ✓ Prioritering av helsefremmende og forebyggende arbeid i tannhelsetjenesten, både i forhold til personellressurser og økonomi.
- ✓ Utilstrekkelige forebyggende tiltak. Mangel på forskningsbasert viten på feltet.
- ✓ Bruk av fluor: Uklarheter i forbindelse med fluoranbefalingene fra 1996 og fluorinnholdet i barnetannkremer.

SAMFUNNSMESSIGE FORHOLD

- ✓ Befolknings sammensetning, bl.a. utsatte grupper med et større tannhelsebehov. Undersøkelser viser at kariesforekomsten hos barn og unge med utenomvestlig bakgrunn er høyere enn hos barn med norsk bakgrunn.
- ✓ Forestillingen om at tannhelsetjenesten tar seg av tannhelsen.
- ✓ Ny foreldregenerasjon som i liten grad har opplevd tannhelseproblemer og derfor har en oppfatning om at karies er "utryddet".
- ✓ Feilinformasjon, medias innflytelse, trender, holdninger i samfunnet.
- ✓ Geografiske forhold.

TJENESTENIVÅ

- ✓ Problemer med rekruttering og stabilitet i tannlege- og tannpleierstillinger i Den offentlige tannhelsetjenesten. Flere steder

står stillinger ledig. Dette kan påvirke prioriteringer og tjenestetilbudet til prioriterte grupper.

- ✓ Organisatoriske endringer i tannhelsetjenesten, ved f.eks. endrede finansieringsformer.
- ✓ Økonomiske barrierer.
- ✓ Måten samarbeidet mellom primærhelsetjenesten, helsestasjonsvirksomheten og øvrige samfunnssektorer fungerer på.

STATISTIKK

- ✓ Endret rapporteringssystem: SSB har overtatt ansvaret for innrapporteringen på tannhelsefeltet fra 2001.
- ✓ Ulikheter i diagnosenivå.
- ✓ En mindre andel av totalgruppen har vært inne til undersøkelse/behandling i rapportåret. Det er nærliggende å tro at barn/unge med best tannhelse også er dem som ikke har vært inne til undersøkelse/behandling i rapportåret. Dette vil påvirke tannhelsestatistikken, spesielt i forhold til tidsserier.
- ✓ Stor turnover av personell gir større mulighet for variasjon i registreringer.
- ✓ Endringer i registreringsrutinene, ved ev. mindre/mer bruk av røntgen.

5. Tabelloversikt

5.1 Omfanget av offentlige tannhelsetjenester i Norge

Tabell 1 A. *Gruppe a) Barn og ungdom 1-18 år*

Tabell 2 B. *Gruppe b) Psykisk utviklingshemmede over 18 år*

Tabell 1 C1. *Gruppe c1) Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon*

Tabell 1 C2. *Gruppe c2) Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie*

Tabell 1 C. *Gruppe c) Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie*

Tabell 1 D. *Gruppe d) Ungdom 19-20 år*

Tabell 1 E. *Gruppe e) Andre prioriterte grupper ifølge fylkeskommunale vedtak*

Tabell 1 F. *Gruppe f) Sum alle prioriterte grupper*

Tabell 1 G. *Gruppe g) Den øvrige voksne befolkning*

Tabell 1 H. *Hele befolkningen*

Tabell 1 I. *Utviklingen 1987 – 2001*

Figur 1 I 1. *Utviklingen. Andel av de prioriterte gruppene som var under tilsyn i rapportåret*

Figur 1 I 2. *Utviklingen. Andel av de prioriterte gruppene som var undersøkt/behandlet i rapportåret.*

5.2 Tannhelsestatus i Norge

Tabell 2 A. *Tannhelsestatus 2001 for 5-åringer i Norge født 1996.*

Antall og andel individer uten karieserfaring (dmft=0) og uten ny karieserfaring (dt=0)

Tabell 2 B. *Tannhelsestatus 2001 for 5-åringer i Norge født 1996.*

Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring (dmft)

Tabell 2 C. *Tannhelsestatus 2001 for 12-åringer i Norge født 1989. Antall og andel individer uten karieserfaring (DMFT=0) og uten ny karieserfaring (DT=0)*

Tabell 2 D. *Tannhelsestatus 2001 for 12-åringer i Norge født 1989.*

Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring (DMFT)

Tabell 2 E. *Tannhelsestatus 2001 for 18-åringer i Norge født 1983. Antall og andel individer uten karieserfaring (DMFT=0) og uten ny karieserfaring (DT=0)*

Tabell 2 F. *Tannhelsestatus 2001 for 18-åringer i Norge født 1983.*

Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring (DMFT)

Tabell 2G og figur 2G. *Tannhelsestatus Utvikling 1992 – 2001. Andel 5-, 12-, og 18-åringer kariesfrie.*

Forord

Statens helsetilsyn har siden begynnelsen av 1970-tallet innhentet landsomfattende data om tannhelsetjenesten og om tannhelsen til barn og unge. Årsmeldingen har omfattet personell-, omfangs-, tannhelse- og økonomidata.

Statens helsetilsyn sin siste årsmelding IK- 2758 var for 1999 og 2000. Fra 2001 har Statistisk sentralbyrå (SSB) hatt ansvar for å innhente tannhelse- og tjenestedata i forbindelse med fylkenes KOSTRA-rapportering. Dataene er å finne på www.ssb.no. Det er de samme områdene for rapportering som tidligere. Utvalgte nøkkelindikatorer er å finne på nivå 1, utvalgte nøkkeltall på nivå 2 og grunnlagsdata på nivå 3.

Statens helsetilsyn og det nyetablerte Sosial- og helsedirektoratet har et delt ansvar for overvåking, oppfølging og tiltak knyttet til tannhelsetjenesten. Statens helsetilsyn skal ha overordnet faglig tilsyn med tjenesten og Sosial- og helsedirektoratet er fagdirektoratet på området. For å sammenstille og formidle de viktigste trender og utviklingstrekk både når det gjelder tannhelse og tannhelsetjenesten har Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid utarbeidet denne rapporten. Det er gjort noen forenklinger i tabellene i forhold til tidligere år. Mer utfyllende data, også på fylkesnivå, finnes på SSB sin internettside.

Rapporten er utarbeidet av rådgiver Linda Grytten, Statens helsetilsyn og rådgiver Hilde Vogt Toven, Sosial og helsedirektoratet.

Oslo, februar 2003

Lars Hanssen
helsedirektør
Statens helsetilsyn

Bjørn-Inge Larsen
direktør
Sosial- og helsedirektoratet

Årsmelding for Den offentlige tannhelsetjenesten 2001

1. Innledning

Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Dette innebærer samarbeid på tvers av forvaltnings- og tjenestenivåer. Godt samarbeid er en forutsetning for at de som har rettigheter etter tannhelsetjenestloven får tilbud om vederlagsfrie tannhelsetjenester.

I tillegg skal Den offentlige tannhelsetjenesten gi et oppsøkende tannhelsetilbud til følgende grupper:

- a) barn og ungdom 0-18 år
- b) psykisk utviklingshemmede over 18 år
- c) eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie
- d) ungdom 19–20 år
- e) andre grupper i befolkningen som fylkeskommunen selv definerer.

Den offentlige tannhelsetjenesten yter også behandling til voksent betalende klientell der det er behov for det.

2. Grunnlaget for årsmeldingen

Denne årsmeldingen for tannhelsetjenesten omfatter følgende:

- ✓ omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten,
- ✓ tannhelsedata hos indikator-kull (5-, 12- og 18-åringer).

SSB publiserer også data om tannhelsepersonell basert på to forskjellige kilder:

- ✓ Fylkes-KOSTRA: tannhelsepersonell i den offentlige og den private tannhelsetjenesten
- ✓ Registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell: personer med helse- og sosialfaglig utdanning og sysselsatte personer med helse- og sosialfaglig utdanning.

Fylkestannlegene, som har ansvar for å rapportere data til fylkes-KOSTRA, har god oversikt over antall tannhelsepersonell sysselsatt i Den offentlige tannhelsetjenesten. Imidlertid har de ikke samme oversikt over tannhelsepersonell i den private tannhelsetjenesten. De innrapporterte tallene for privat tannhelsetjeneste er heftet med store feilkilder og usikkerhet.

SSBs registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell er basert på pålitelige kilder. Hovedkildene er Helsetilsynets autorisasjonsregister, SSBs register over befolkningens høyeste utdanning, Rikstrygdeverkets arbeidstakerregister og Skattedirektoratets selvangivelsesregister (SSB: Registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell. Om statistikken).

Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet vil på nyåret 2003 utgi en rapport som omhandler antall tannhelsepersonell i Den offentlige tannhelsetjenesten basert på fylkes-KOSTRA, og antall tannhelsepersonell i tannhelsetjenesten totalt basert på SSBs registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell.

3. Resultater

3.1 Omfangsdata

I Den offentlige tannhelsetjenesten brukes begrepet “under tilsyn” i betydningen pasienter som er “under oppfølging” av Den offentlige tannhelsetjenesten. Denne oppfølgingen må ses i forhold til bestemmelsen i tannhelsetjenesteloven § 1-3 om et regelmessig og oppsøkende tilbud om tannhelsetjenester til prioriterte grupper. Bruken av begrepet er innarbeidet over tid i tannhelsetjenesten.

Å være “under tilsyn” i Den offentlige tannhelsetjenesten innebærer:

- ✓ tannhelseundersøkelse av tannlege eller tannpleier
- ✓ nødvendig tannbehandling
- ✓ opplæring i forebyggende tiltak
- ✓ tilbud om oppfølging, basert på faglig vurdering.

TABELLENE 1A og 1I

Barn og unge

Av tannhelsetjenestelovens gruppe a), barn og unge, er 93 % under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.

68 % av alle mellom 3 og 18 år var undersøkt eller behandlet i Den offentlige tannhelsetjenesten i rapportåret 2001. I 1997 var tilsvarende andel 78 % og i 1992 var andelen 85 %. På hele 1990-tallet har det vært nedgang i andelen undersøkt/behandlet, mens det kun har vært en liten reduksjon i totalgruppen under tilsyn i Den offentlige tannhelsetjenesten.

TABELLENE 1B og 1J

Psykisk utviklingshemmede

Av psykisk utviklingshemmede over 18 år er 88 % under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten og 76 % har vært til undersøkelse/behandling i 2001. Andelen under tilsyn har holdt seg relativt stabil på oppunder 90 % av totalgruppen. Psykisk utviklingshemmede under 18 år inngår i gruppe a) barn og unge.

TABELLENE 1C, 1C1, 1C2, og 1I

Eldre og uføre

Gjennomsnittlig 81 % av eldre, langtidssyke og uføre i **institusjon** er under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. 60 % har vært inne til undersøkelse/behandling. For eldre, langtidssyke og uføre med **hjemmesykepleie** er 49 % under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. Dette er en økning på hele 10 prosentpoeng fra foregående år (2000). Imidlertid er det i 2001 18 fylker som har rapportert inn omfangsdata for gruppe C2 i motsetning til tidligere år hvor det har vært 17 fylker. Hordaland har levert data for første gang i 2001. Her er 83 % av gruppe C2 under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. Dette er med

på å heve gjennomsnittet på andelen under tilsyn. Dersom data for Hordaland holdes utenfor vil andelen under tilsyn på landsbasis være 47 %. For gruppen med hjemmesykepleie er det store geografiske forskjeller med 99 % under tilsyn i Oppland og 25 % i Oslo og Sør-Trøndelag. Totalt er 65 % av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.

Ungdom	<p><i>TABELLENE 1D og 1I</i></p> <p>I 2001 var i gjennomsnitt 62 % av ungdom mellom 19 til 20 år under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. En del av gruppen får imidlertid tilbud om tannhelsetjenester fra Forsvarets sanitet under militærtjenesten. Ungdom betaler en fjerdedel i egenandel.</p>
Andre	<p><i>TABELLENE 1E og 1I</i></p> <p>Ni fylker gir tilbud til andre prioriterte grupper etter fylkeskommunalt vedtak. Fylkene gir eksempelvis tilbud til fengselsinnsatte, personer med spesielle lidelser, personer i rusmiddelomsorgen og personer under psykisk helsevern. I 2000 gav ti fylker dette tilbudet. Det er rundt 4300 personer på landsbasis som er definert inn i denne gruppen.</p>
Prioriterte grupper	<p><i>TABELLENE 1F og 1I</i></p> <p>Totalt er ca 1,15 millioner i de prioriterte gruppene i tannhelsetjenesteloven under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. Dette utgjør 87 % av den totale gruppen.</p>
Voksne	<p><i>TABELLENE 1G og 1I</i></p> <p>I tillegg mottar 6 % av den voksne befolkningen tannhelsetjenester fra Den offentlige tannhelsetjenesten. Denne andelen er uforandret siden 1995.</p>
Totalt	<p><i>TABELLENE 1H og 1I</i></p> <p>Totalt er 29 % av hele befolkningen under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.</p>
Utviklingen	<p><i>TABELL 1I OG FIGURENE 111 OG 112</i></p> <p>Tabell 1I og figurene 111 og 112 viser utviklingen i omfanget av offentlig tannhelsetjeneste fra 1987 til 2001.</p>

3.2 Tannhelsesdata

Kariesindeksen DMFT/dmft indikerer hvor mange tenner som enten har karies (D=decayed), er mistet pga. karies (M=missing) eller er fylt pga. karies (F=filled). Store bokstaver gjelder for permanente tenner og små gjelder for melketenner. For årskullene rapporteres også antall kariesfrie individer, dvs andelen som aldri har hatt hull i tennene, DMFT/dmft=0. Begynnende kariesangrep inngår ikke i registreringen, og det er kun karies som går helt inn til dentinet (tannbenet) som registreres. Dette betyr at individer registreres som kariesfrie selv om de har kariesangrep i emaljen. Ut i fra dagens odontologiske oppfatning skal ikke emaljekaries behandles med fylling, men med forebyggende tiltak.

5-åringer	<p><i>TABELLENE 2A, 2B og 2G</i></p> <p>Andelen 5-åringer uten karieserfaring (dmft=0) har økt kraftig i årene frem til 1997, hvor 70 % var uten karieserfaring. Siden 1997 har vi sett en reduksjon i andelen 5-åringer uten karieserfaring. I 2001 var 60 % av 5-åringene uten karieserfaring. Gjennomsnittlig 1,6 tenner har karieserfaring hos 5-åringene i 2001. I 1997, som er det beste resultatåret, hadde 5-åringene gjennomsnittlig 1,1 tenner med karieserfaring.</p>
12-åringer	<p><i>TABELLENE 2C, 2D og 2G</i></p> <p>Andelen 12-åringer uten karieserfaring (DMFT=0) er i 2001 46 %. Andelen uten karieserfaring hos 12-åringer har vært økende på hele 1990-tallet, fra 36 % i 1992 til 48 % i 2000. Det siste året har det vært en reduksjon i andelen uten karieserfaring, men med en nedgang på 2 prosentpoeng i 2001. Gjennomsnittlig 1,5 tenner hos 12-åringene har karieserfaring, det samme som året før.</p>
18-åringer	<p><i>TABELLENE 2E, 2F og 2G</i></p> <p>Andelen uten karieserfaring har vært jevnt stigende på hele 1990-tallet. 17 % av 18-åringene har ikke karieserfaring i 2001. Dette er en forbedring med 1 prosentpoeng fra året før. Totalt 50 % har ikke hatt behov for fyllingsbehandling ved 18-års undersøkelsen. Gjennomsnittlig har 18-åringene 5,0 tenner med karieserfaring.</p>
Utviklingen	<p><i>TABELL 2G OG FIGUR 2G</i></p> <p>Tabell 2G og figur 2G viser utviklingen fra 1992 til 2001 i andel 5-, 12-, og 18-åringer uten karieserfaring.</p>

4. Diskusjon

Tabellene publisert i denne rapporten gir oversikt over tilbudet i Den offentlige tannhelsetjenesten og over tannhelseutviklingen hos tre indikatorårskull. I årsmeldingen vises tannhelseutvikling hos barn og unge, men for grupper av eldre, kronisk syke og voksne har vi få tannhelseopplysninger. Det finnes imidlertid noen utvalgsundersøkelser.

Videre følger Helsetilsynets og Sosial- og helsedirektoratets oppsummering av tjeneste- og tannhelsesituasjonen. Denne er ikke uttømmende.

4.1 Omfang

Den offentlige tannhelsetjenesten gir oppsøkende tannhelsetilbud til barn og unge. Andelen undersøkt/behandlet var i 2001 68 % og har vært synkende på hele 1990-tallet. I år 2000 var 70 % av gruppen inne til undersøkelse/behandling. Denne trenden er i tråd med anbefalinger om forlengede innkallingsintervaller der det er faglig forsvarlig. I veilederen "Tenner for livet - helsefremmende og forebyggende arbeid" anbefaler Helsetilsynet forlengede innkallingsintervaller opp mot 24 måneder for pasienter med god tannhelse. Et usikkerhetsmoment vil være at den reduserte andelen undersøkt/behandlet kan skyldes andre forhold enn faglige

indiserte forlengede intervaller, som f.eks. bemanningsproblemer. Det vil være vanskelig å spekulere i dette ut i fra den statistikken vi har i dag, men det må vurderes i forhold til tannhelseutviklingen. Andelen under tilsyn har imidlertid holdt seg relativt stabil på 1990-tallet og frem til i dag. Gruppen barn og unge jf. tannhelsetjenesteloven § 1-3 bokstav a har størst andel under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten.

Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie eller institusjon har rett på vederlagsfrie tannhelsetjenester etter tannhelsetjenesteloven. Hele 81 % av dem som er i institusjon er under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten, mens 49 % av dem som mottar hjemmesykepleie er det. Det har vært en markert økning (10 prosentpoeng fra 2000 til 2001) i andelen av dem med hjemmesykepleie som også mottar offentlige tannhelsetjenester. Flere prosjekter og generell økt satsning på tannhelsetilbudet til denne gruppen kan ha bidratt til bedringen. At andelen under tilsyn av dem som mottar hjemmesykepleie er lavere enn blant dem som er i institusjon kan forklares ved at enkelte ønsker å fortsette hos sin private tannlege eller kanskje ikke ser behovet for eller ønsker et offentlig tannhelsetilbud. Det kan imidlertid også være noen som ikke har fått tilbudet og heller ikke er klar over sine rettigheter. Formidling av tannhelsetilbud til spesielt dem med hjemmesykepleie forutsetter et godt samarbeid med den kommunale pleie- og omsorgstjenesten, slik at informasjonen kommer ut til dem med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven.

Det er igangsatt en forsøksordning (2001-2004) med et utvidet tannhelsetilbud til bl.a. grupper av eldre og uføre som i dag ikke har rett til frie tannhelsetjenester etter tannhelsetjenesteloven - det såkalte Futt-prosjektet. Prosjektet skal gi gode modeller for samarbeid med primærhelsetjenesten både ved formidling av tilbudet, men også for å sikre brukerne daglig god munnhygiene og nødvendig tannbehandling.

Seks prosent av den voksne befolkningen er under tilsyn av Den offentlige tannhelsetjenesten. En stor del av dem har vært inne til undersøkelse/behandling i løpet av året. Behandling av voksent klientell påvirker Den offentlige tannhelsetjenestens inntjening og økonomi. Bonusavtaler for de ansatte er i stor grad knyttet til behandling av betalende klientell. Det er imidlertid viktig at denne oppgaven ikke utføres på bekostning av Den offentlige tannhelsetjenestens prioriterte oppgaver. Behandling av voksne kan også være med på å gi en mer variert arbeidsdag for tannhelsepersonellet, noe som kan være positivt i forhold til stabilitet i stillinger. I flere fylker arbeides det aktivt med å finne gode bonusavtaler som inkluderer behandling og forebygging av prioriterte grupper. Noen forsøk er også i gang for å finne alternative organiserings- og finansieringsformer, ved f.eks. stykkprisfinansiering. I enkelte områder er behandling av voksne i Den offentlige tannhelsetjenesten nødvendig for å ivareta det fylkeskommunale ansvar om tilgjengelige tannhelsetjenester for hele befolkningen.

4.3 Tannhelse

Tannhelsesdataene viser en fortsatt bedring i tannhelsen hos 18-åringene, men en svak nedgang i tannhelsen blant 12- og 5-åringene i forhold til året før. Hos 5-åringene har det vært en nedgang i andelen uten karieserfaring på 10 prosentpoeng fra 1997 til 2001. Hos 12-åringene har andelen uten karieserfaring holdt seg stabil frem til siste rapportering. Utviklingen vi ser blant de yngste aldersgruppene er uheldig og må tas alvorlig. Det er vanskelig å forklare endringen i en enkelt årsak, og det er nærliggende å tro at det er forhold både i tannhelsetjenesten, men ikke minst samfunnsmessige forhold/trender som har medført endrede tannhelsevaner og tannhelse.

Helsetilsynet og Sosial- og helsedirektoratet vil peke på noen mulige forklaringer. Det er imidlertid vanskelig å finne en felles faktor og spekulasjonene bygger i stor grad på generelle utviklingstrekk og antakelser, men også på undersøkelse/studier på andre fagområder som kan være forklaringsfaktorer også for tannhelseutviklingen. Det er et behov for å gjøre flere kontrollerte studier av årsakssammenheng og utprøving av virksomme helsefremmende og forebyggende tiltak på tannhelsefeltet.

Følgende faktorer kan ha innvirket på tannhelseutvikling:

FAKTORER KNYTTET TIL KOSTHOLD

- ✓ Endrede kostholdsvaner i befolkningen, for eksempel økt konsum av sukker, større inntak av brus og økt BMI (body mass index).

HELSEFREMMEDE OG FOREBYGGENDE FORHOLD

- ✓ Prioritering av helsefremmende og forebyggende arbeid i tannhelsetjenesten, både i forhold til personellressurser og økonomi.
- ✓ Utilstrekkelige forebyggende tiltak. Mangel på forskningsbasert viten på feltet.
- ✓ Bruk av fluor: Uklarheter i forbindelse med fluoranbefalingene fra 1996 og fluorinnholdet i barnetannkremer.

SAMFUNNSMESSIGE FORHOLD

- ✓ Befolknings sammensetning, bl.a. utsatte grupper med et større tannhelsebehov. Undersøkelser viser at kariesforekomsten hos barn og unge med utenomvestlig bakgrunn er høyere enn hos barn med norsk bakgrunn.
- ✓ Forestillingen om at tannhelsetjenesten tar seg av tannhelsen.
- ✓ Ny foreldregenerasjon som i liten grad har opplevd tannhelseproblemer og derfor har en oppfatning om at karies er "utryddet".
- ✓ Feilinformasjon, medias innflytelse, trender, holdninger i samfunnet.
- ✓ Geografiske forhold.

TJENESTENIVÅ

- ✓ Problemer med rekruttering og stabilitet i tannlege- og tannpleierstillinger i Den offentlige tannhelsetjenesten. Flere steder

står stillinger ledig. Dette kan påvirke prioriteringer og tjenestetilbudet til prioriterte grupper.

- ✓ Organisatoriske endringer i tannhelsetjenesten, ved f.eks. endrede finansieringsformer.
- ✓ Økonomiske barrierer.
- ✓ Måten samarbeidet mellom primærhelsetjenesten, helsestasjonsvirksomheten og øvrige samfunnssektorer fungerer på.

STATISTIKK

- ✓ Endret rapporteringssystem: SSB har overtatt ansvaret for innrapporteringen på tannhelsefeltet fra 2001.
- ✓ Ulikheter i diagnosenivå.
- ✓ En mindre andel av totalgruppen har vært inne til undersøkelse/behandling i rapportåret. Det er nærliggende å tro at barn/unge med best tannhelse også er dem som ikke har vært inne til undersøkelse/behandling i rapportåret. Dette vil påvirke tannhelsestatistikken, spesielt i forhold til tidsserier.
- ✓ Stor turnover av personell gir større mulighet for variasjon i registreringen.
- ✓ Endringer i registreringsrutinene, ved ev. mindre/mer bruk av røntgen.

5. Tabelloversikt

5.1 Omfanget av offentlige tannhelsetjenester i Norge

Tabell 1 A. *Gruppe a) Barn og ungdom 1-18 år*

Tabell 2 B. *Gruppe b) Psykisk utviklingshemmede over 18 år*

Tabell 1 C1. *Gruppe c1) Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon*

Tabell 1 C2. *Gruppe c2) Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie*

Tabell 1 C. *Gruppe c) Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie*

Tabell 1 D. *Gruppe d) Ungdom 19-20 år*

Tabell 1 E. *Gruppe e) Andre prioriterte grupper ifølge fylkeskommunale vedtak*

Tabell 1 F. *Gruppe f) Sum alle prioriterte grupper*

Tabell 1 G. *Gruppe g) Den øvrige voksne befolkning*

Tabell 1 H. *Hele befolkningen*

Tabell 1 I. *Utviklingen 1987 – 2001*

Figur 1 I 1. *Utviklingen. Andel av de prioriterte gruppene som var under tilsyn i rapportåret*

Figur 1 I 2. *Utviklingen. Andel av de prioriterte gruppene som var undersøkt/behandlet i rapportåret.*

5.2 Tannhelsestatus i Norge

Tabell 2 A. *Tannhelsestatus 2001 for 5-åringer i Norge født 1996.*

Antall og andel individer uten karieserfaring (dmft=0) og uten ny karieserfaring (dt=0)

Tabell 2 B. *Tannhelsestatus 2001 for 5-åringer i Norge født 1996.*

Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring (dmft)

Tabell 2 C. *Tannhelsestatus 2001 for 12-åringer i Norge født 1989. Antall og andel individer uten karieserfaring (DMFT=0) og uten ny karieserfaring (DT=0)*

Tabell 2 D. *Tannhelsestatus 2001 for 12-åringer i Norge født 1989.*

Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring (DMFT)

Tabell 2 E. *Tannhelsestatus 2001 for 18-åringer i Norge født 1983. Antall og andel individer uten karieserfaring (DMFT=0) og uten ny karieserfaring (DT=0)*

Tabell 2 F. *Tannhelsestatus 2001 for 18-åringer i Norge født 1983.*

Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring (DMFT)

Tabell 2G og figur 2G. *Tannhelsestatus Utvikling 1992 – 2001. Andel 5-, 12-, og 18-åringer kariesfrie.*

TABELL 1 A

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001
Gruppe a) Barn og ungdom 1-18 år (født 1982-1999)**

Fylke	Totalt antall personer i gruppene pr. 1. januar i rapportåret:		Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
			Antall og andel av alle fra 3 til 18 år som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
	1-18 år	3-18 år	Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	56 581	50 373	33 395	66%	52 775	93%
Akershus	119 429	105 985	65 868	62%	117 006	98%
Oslo	96 076	82 526	43 833	53%	95 280	99%
Hedmark	40 928	36 642	24 448	67%	36 316	89%
Oppland	40 082	35 771	26 982	75%	38 895	97%
Buskerud	54 467	48 521	35 590	73%	49 165	90%
Vestfold	50 666	45 354	24 760	55%	47 892	95%
Telemark	37 634	33 761	24 384	72%	34 286	91%
Aust-Agder	25 120	22 454	16 917	75%	22 913	91%
Vest-Agder	40 154	35 852	23 380	65%	35 681	89%
Rogaland	100 341	88 943	64 414	72%	95 273	95%
Hordaland	109 089	96 699	65 457	68%	98 076	90%
Sogn og Fjordane	27 059	24 218	17 560	73%	23 197	86%
Møre og Romsdal	59 481	53 084	38 952	73%	53 010	89%
Sør-Trøndelag	62 818	55 741	40 667	73%	57 599	92%
Nord-Trøndelag	31 605	28 229	20 778	74%	27 726	88%
Nordland	57 184	51 298	37 446	73%	53 238	93%
Troms	36 589	32 463	21 395	66%	33 927	93%
Finnmark	18 314	16 162	14 090	87%	17 750	97%
Hele landet	1 063 617	944 076	640 316	68%	990 005	93%

TABELL 1 B

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001**
Gruppe b) Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	987	750	76%	848	86%
Akershus	1 118	839	75%	1 049	94%
Oslo	968	636	66%	800	83%
Hedmark	830	554	67%	661	80%
Oppland	868	732	84%	856	99%
Buskerud	701	542	77%	621	89%
Vestfold	783	538	69%	661	84%
Telemark	536	465	87%	507	95%
Aust-Agder	290	254	88%	257	89%
Vest-Agder	420	336	80%	350	83%
Rogaland	1 162	1 048	90%	1 162	100%
Hordaland	1 479	1 134	77%	1 241	84%
Sogn og Fjordane	353	266	75%	338	96%
Møre og Romsdal	852	621	73%	777	91%
Sør-Trøndelag	834	611	73%	707	85%
Nord-Trøndelag	558	380	68%	460	82%
Nordland	954	808	85%	887	93%
Troms	612	472	77%	535	87%
Finnmark	288	154	53%	169	59%
Hele landet	14 593	11 140	76%	12 886	88%

TABELL 1 C 1

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001**
Gruppe c1) Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	2 079	1 270	61%	2 079	100%
Akershus	3 834	2 622	68%	3 715	97%
Oslo	7 373	4 831	66%	6 275	85%
Hedmark	2 305	1 072	47%	1 582	69%
Oppland	2 673	1 651	62%	2 663	100%
Buskerud	2 533	1 699	67%	2 039	80%
Vestfold	1 890	1 292	68%	1 796	95%
Telemark	1 805	1 178	65%	1 647	91%
Aust-Agder	1 128	733	65%	826	73%
Vest-Agder	1 663	1 158	70%	1 184	71%
Rogaland	-	..	-
Hordaland	12 227	6 017	49%	8 231	67%
Sogn og Fjordane	1 448	851	59%	1 244	86%
Møre og Romsdal	3 008	1 794	60%	2 484	83%
Sør-Trøndelag	2 796	1 838	66%	2 318	83%
Nord-Trøndelag	1 552	803	52%	966	62%
Nordland	2 626	1 481	56%	2 355	90%
Troms	1 790	1 169	65%	1 447	81%
Finnmark	863	521	60%	679	79%
Sum 18 fylker	53 593	31 980	60%	43 530	81%

TABELL 1 C 2

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001**
Gruppe c2) Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	3 605	1 106	31%	3 095	86%
Akershus	3 206	1 148	36%	1 998	62%
Oslo	8 612	925	11%	2 192	25%
Hedmark	1 733	490	28%	714	41%
Oppland	2 278	594	26%	2 250	99%
Buskerud	4 137	1 377	33%	1 837	44%
Vestfold	3 417	734	21%	1 367	40%
Telemark	3 763	813	22%	1 338	36%
Aust-Agder	1 843	502	27%	783	42%
Vest-Agder	2 053	706	34%	880	43%
Rogaland	4 397	3 147	72%	3 653	83%
Hordaland	-	..	-
Sogn og Fjordane	2 095	578	28%	986	47%
Møre og Romsdal	4 200	913	22%	1 385	33%
Sør-Trøndelag	3 793	588	16%	947	25%
Nord-Trøndelag	2 364	560	24%	1 090	46%
Nordland	3 416	1 454	43%	2 453	72%
Troms	2 375	529	22%	1 242	52%
Finnmark	1 279	213	17%	695	54%
Sum 18 fylker	58 566	16 377	28%	28 905	49%

TABELL 1 C

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001**
**Gruppe c) Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon
og hjemmesykepleie**

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	5 684	2 376	42%	5 174	91%
Akershus	7 040	3 770	54%	5 713	81%
Oslo	15 985	5 756	36%	8 467	53%
Hedmark	4 038	1 562	39%	2 296	57%
Oppland	4 951	2 245	45%	4 913	99%
Buskerud	6 670	3 076	46%	3 876	58%
Vestfold	5 307	2 026	38%	3 163	60%
Telemark	5 568	1 991	36%	2 985	54%
Aust-Agder	2 971	1 235	42%	1 609	54%
Vest-Agder	3 716	1 864	50%	2 064	56%
Rogaland	4 397	3 147	72%	3 653	83%
Hordaland	12 227	6 017	49%	8 231	67%
Sogn og Fjordane	3 543	1 429	40%	2 230	63%
Møre og Romsdal	7 208	2 707	38%	3 869	54%
Sør-Trøndelag	6 589	2 426	37%	3 265	50%
Nord-Trøndelag	3 916	1 363	35%	2 056	53%
Nordland	6 042	2 935	49%	4 808	80%
Troms	4 165	1 698	41%	2 689	65%
Finnmark	2 142	734	34%	1 374	64%
Hele landet	112 159	48 357	43%	72 435	65%

TABELL 1 D**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001****Gruppe d) Ungdom 19-20 år (født 1960-1981).**

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	5 760	2 023	35%	4 624	80%
Akershus	10 783	3 612	33%	7 862	73%
Oslo	9 963	871	9%	2 535	25%
Hedmark	4 240	1 660	39%	2 391	56%
Oppland	4 225	1 986	47%	3 568	84%
Buskerud	5 500	2 550	46%	3 487	63%
Vestfold	5 137	1 441	28%	4 396	86%
Telemark	4 000	1 642	41%	2 582	65%
Aust-Agder	2 839	1 293	46%	1 879	66%
Vest-Agder	4 294	1 733	40%	3 211	75%
Rogaland	10 032	5 579	56%	7 871	78%
Hordaland	11 171	4 771	43%	7 526	67%
Sogn og Fjordane	2 843	1 145	40%	1 547	54%
Møre og Romsdal	6 395	881	14%	1 132	18%
Sør-Trøndelag	6 302	2 478	39%	4 324	69%
Nord-Trøndelag	3 283	1 483	45%	1 892	58%
Nordland	5 916	1 750	30%	2 983	50%
Troms	3 640	1 172	32%	2 392	66%
Finmark	1 670	639	38%	709	42%
Hele landet	107 993	38 709	36%	66 911	62%

TABELL 1 E**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001****Gruppe e) Andre prioriterte grupper iflg.
fylkeskommunale vedtak**

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	460	179	39%	457	99%
Akershus	539	442	82%	485	90%
Oslo	400	389	97%	389	97%
Hedmark	0	0		0	
Oppland	1 377	1 004	73%	1 340	97%
Buskerud	1 058	662	63%	789	75%
Vestfold					
Telemark					
Aust-Agder					
Vest-Agder	121	93	77%	101	83%
Rogaland	825	607	74%	825	100%
Hordaland					
Sogn og Fjordane	16 350	985	6%	985	6%
Møre og Romsdal					
Sør-Trøndelag					
Nord-Trøndelag					
Nordland	8	8	100%	8	100%
Troms					
Finnmark					
Sum 10 fylker	21 138	4 369		5 379	

TABELL 1 F

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001
Sum alle prioriterte grupper ***

Fylke	Totalt antall personer i de prioriterte gruppene pr. 1. januar rapportåret:		Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
			Antall og andel av alle i de prioriterte grupper som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av alle i de prioriterte gruppene som var under tilsyn i rapportåret	
	Inkl. 1-2 år	Ekskl. 1-2 år	Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	69 472	63 264	38 723	61%	63 878	92%
Akershus	138 909	125 465	74 531	59%	132 115	95%
Oslo	123 392	109 842	51 485	47%	107 471	87%
Hedmark	50 036	45 750	28 224	62%	41 664	83%
Oppland	51 503	47 192	32 949	70%	49 572	96%
Buskerud	68 396	62 450	42 420	68%	57 938	85%
Vestfold	61 893	56 581	28 765	51%	56 112	91%
Telemark	47 738	43 865	28 482	65%	40 360	85%
Aust-Agder	31 220	28 554	19 699	69%	26 658	85%
Vest-Agder	48 705	44 403	27 406	62%	41 407	85%
Rogaland	116 757	105 359	74 795	71%	108 784	93%
Hordaland	133 966	121 576	77 379	64%	115 074	86%
Sogn og Fjordane	50 148	47 307	21 385	45%	28 297	56%
Møre og Romsdal	73 936	67 539	43 161	64%	58 788	80%
Sør-Trøndelag	76 543	69 466	46 182	66%	65 895	86%
Nord-Trøndelag	39 362	35 986	24 004	67%	32 134	82%
Nordland	70 104	64 218	42 947	67%	61 924	88%
Troms	45 006	40 880	24 737	61%	39 543	88%
Finnmark	22 414	20 262	15 617	77%	20 002	89%
Hele landet	1 319 500	1 199 959	742 891	62%	1 147 616	87%

* Gruppene A-E jf. Lov om tannhelsetjenesten § 1-3

TABELL 1 G

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001**
Den øvrige voksne befolkning

Fylke	Totalt antall personer i gruppa pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele gruppa som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele gruppa som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	183 274	9 055	5%	9 055	5%
Akershus	338 416	462	0%	462	0%
Oslo	389 197	9 315	2%	9 315	2%
Hedmark	137 929	8 596	6%	10 178	7%
Oppland	131 732	8 665	7%	11 147	8%
Buskerud	171 397	9 683	6%	11 387	7%
Vestfold	154 563	1 736	1%	2 864	2%
Telemark	117 972	6 829	6%	7 146	6%
Aust-Agder	71 725	4 081	6%	4 231	6%
Vest-Agder	109 146	1 530	1%	1 530	1%
Rogaland	261 280	16 897	6%	20 476	8%
Hordaland	307 625	18 030	6%	18 030	6%
Sogn og Fjordane	57 132	6 797	12%	6 797	12%
Møre og Romsdal	169 919	10 083	6%	11 816	7%
Sør-Trøndelag	189 780	16 263	9%	19 359	10%
Nord-Trøndelag	88 095	9 085	10%	12 496	14%
Nordland	167 399	12 750	8%	12 750	8%
Troms	106 667	7 547	7%	9 912	9%
Finmark	51 318	6 686	13%	7 974	16%
Hele landet	3 204 566	164 090	5%	186 925	6%

TABELL 1 H

**OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE
I NORGE I 2001
Hele befolkningen**

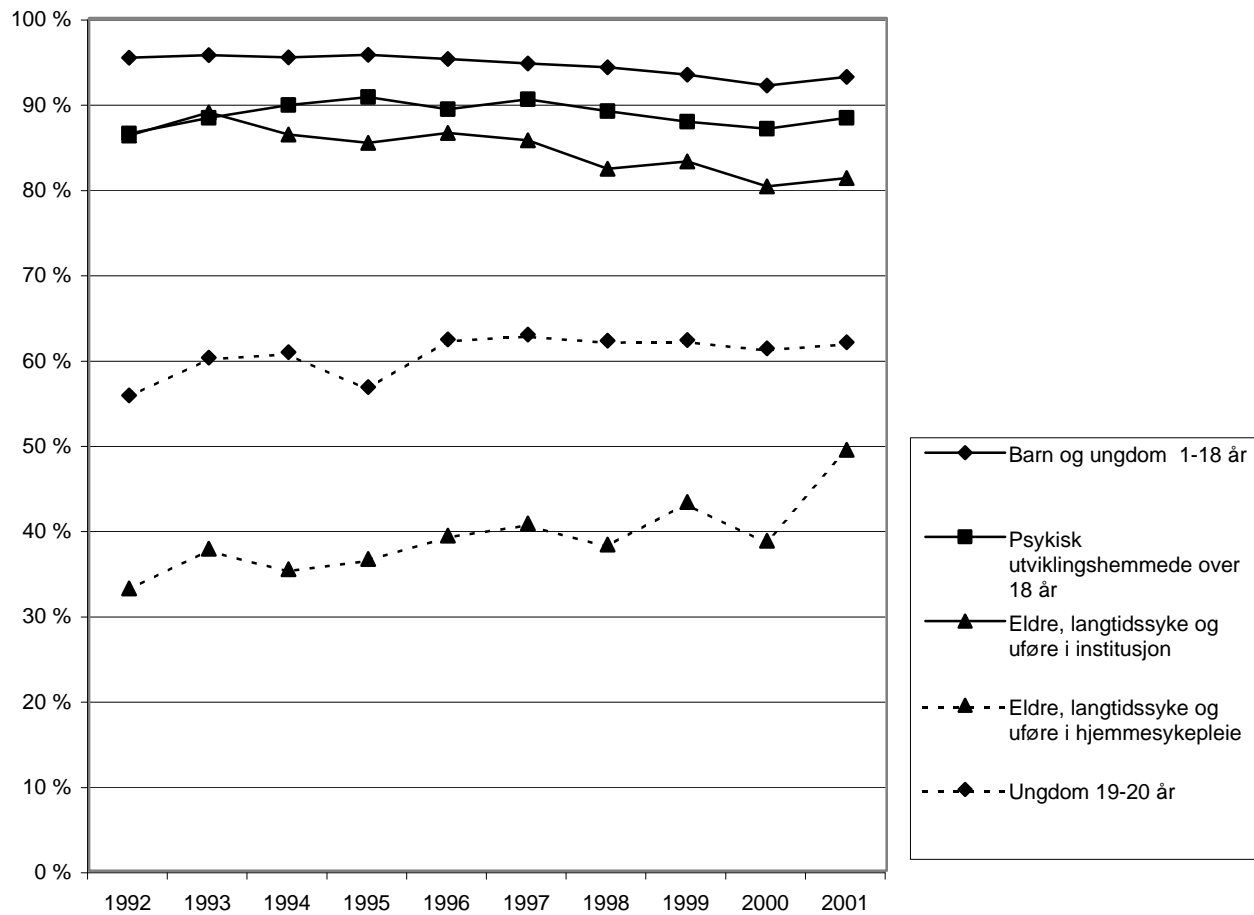
Fylke	Totalt antall personer i hele befolkningen pr. 1. januar i rapportåret:	Under tilsyn av offentlig tannhelsetjeneste:			
		Antall og andel av hele befolkningen som ble undersøkt/behandlet i rapportåret:		Antall og andel av hele befolkningen som var under tilsyn i rapportåret	
		Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	252 746	47 778	19%	72 933	29%
Akershus	477 325	74 993	16%	132 577	28%
Oslo	512 589	60 800	12%	116 786	23%
Hedmark	187 965	36 820	20%	51 842	28%
Oppland	183 235	41 614	23%	60 719	33%
Buskerud	239 793	52 103	22%	69 325	29%
Vestfold	216 456	30 501	14%	58 976	27%
Telemark	165 710	35 311	21%	47 506	29%
Aust-Agder	102 945	23 780	23%	30 889	30%
Vest-Agder	157 851	28 936	18%	42 937	27%
Rogaland	378 037	91 692	24%	129 260	34%
Hordaland	441 591	95 409	22%	133 104	30%
Sogn og Fjordane	107 280	28 182	26%	35 094	33%
Møre og Romsdal	243 855	53 244	22%	70 604	29%
Sør-Trøndelag	266 323	62 445	23%	85 254	32%
Nord-Trøndelag	127 457	33 089	26%	44 630	35%
Nordland	237 503	55 697	23%	74 674	31%
Troms	151 673	32 284	21%	49 455	33%
Finmark	73 732	22 303	30%	27 976	38%
Hele landet	4 524 066	906 981	20%	1 334 541	29%

TABELL 1 I OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE I NORGE. UTVIKLINGEN 1987 - 2001

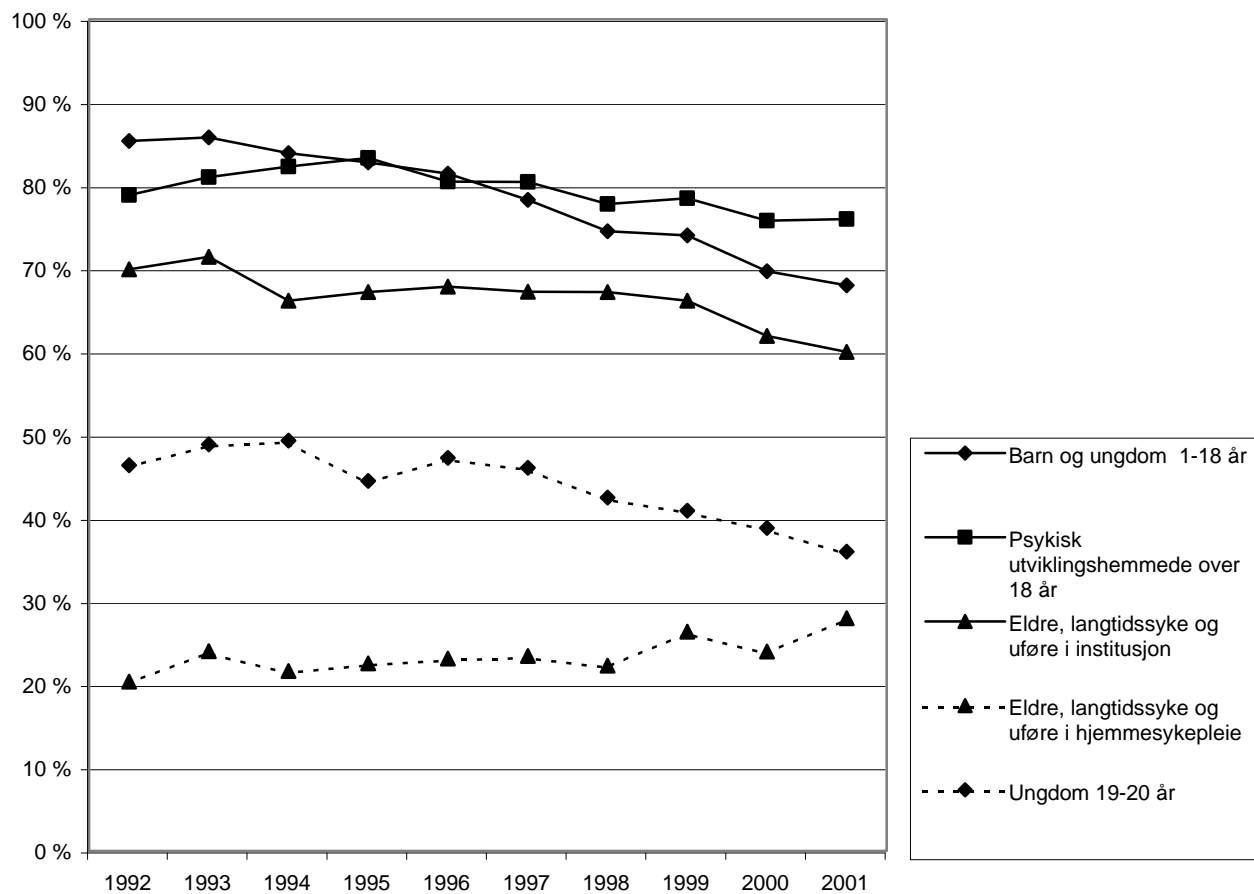
	Gruppe A Barn og ungdom 1-18 år	Gruppe B Psykisk utviklingshemmede over 18 år	Gruppe C1 * Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon	Gruppe C2 * Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie	Gruppe D Ungdom 19-20 år
Andel av gruppene som var under tilsyn i rapportåret					
1987	97 %	82 %			53 %
1992	95 %	86 %	86 %	33 %	56 %
1993	96 %	88 %	89 %	38 %	60 %
1994	95 %	90 %	86 %	35 %	61 %
1995	96 %	91 %	85 %	37 %	57 %
1996	95 %	89 %	87 %	39 %	62 %
1997	95 %	90 %	86 %	41 %	63 %
1998	94 %	89 %	82 %	38 %	62 %
1999	93 %	88 %	83 %	43 %	62 %
2000	92 %	87 %	80 %	39 %	61 %
2001	93 %	88 %	81 %	49 %	62 %
Andel av gruppene som ble undersøkt/behandlet i rapportåret					
1987	96 %	68 %			32 %
1992	85 %	79 %	70 %	20 %	46 %
1993	86 %	81 %	71 %	24 %	49 %
1994	84 %	82 %	66 %	22 %	49 %
1995	83 %	83 %	67 %	23 %	45 %
1996	81 %	80 %	68 %	23 %	47 %
1997	78 %	80 %	67 %	23 %	46 %
1998	75 %	78 %	67 %	22 %	42 %
1999	74 %	78 %	66 %	26 %	41 %
2000	70 %	76 %	62 %	24 %	39 %
2001	68 %	76 %	60 %	28 %	36 %

* Data fra 17 fylker 1987-2000, fra 18 fylker 2001

FIGUR 1 I 1
OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE I NORGE
Utviklingen. Andel av de prioriterte gruppene som var under tilsyn i
rapportåret

FIGUR 1 I 2
OMFANGET AV OFFENTLIG TANNHELSETJENESTE I NORGE
Utviklingen. Andel av de prioriterte gruppene som ble undersøkt/behandlet i rapportåret

**TABELL 2 A TANNHELSESTATUS 2001 FOR 5-ÅRINGER
I NORGE FØDT 1996
Antall og andel individer uten karieserfaring (dmft=0)
og uten ny karieserfaring (dt=0)**

FYLKE	Totalt antall 5-åringer pr. 1. januar i rapportåret:	Antall og andel av hele gruppa under- søkt i rapportåret		Antall og andel av de undersøkte helt uten karieserfaring (dmft=0)		Antall og andel av de undersøkte uten ny karieserfaring (dt=0)	
		Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	3 277	2 936	90%	1 812	62%	1 938	66%
Akershus	7 067	5 738	81%	3 978	69%	4 335	76%
Oslo	5 799	2 256	39%	1 279	57%	1 392	62%
Hedmark	2 358	1 524	65%	910	60%	997	65%
Oppland	2 253	2 123	94%	1 364	64%	1 442	68%
Buskerud	3 076	2 628	85%	1 710	65%	1 901	72%
Vestfold	2 892	1 889	65%	1 080	57%	1 123	59%
Telemark	2 147	1 455	68%	830	57%	861	59%
Aust-Agder	1 416	1 268	90%	762	60%	828	65%
Vest-Agder	2 429	2 064	85%	1 230	60%	1 324	64%
Rogaland	5 837	4 906	84%	2 786	57%	3 186	65%
Hordaland	6 516	3 176	49%	1 746	55%	1 894	60%
Sogn og Fjordane	1 596	1 298	81%	762	59%
Møre og Romsdal	3 441	2 976	86%	1 728	58%	1 910	64%
Sør-Trøndelag	3 767	3 360	89%	2 038	61%	2 192	65%
Nord-Trøndelag	1 864	1 597	86%	891	56%	977	61%
Nordland	3 255	3 003	92%	1 773	59%	1 882	63%
Troms	2 125	1 972	93%	1 046	53%	1 121	57%
Finnmark	1 087	891	82%	434	49%	452	51%
Hele landet	62 202	47 060	76%	27 397	60%	30 517	65%

**TABELL 2 B TANNHELSESTATUS 2001 FOR 5-ÅRINGER
I NORGE FØDT 1996**
**Totalsum og gjennomsnittlig
antall tenner med karieserfaring (dmft)**

FYLKE	Totalt antall 5-åringer med registrert kariesindeks i 2001	Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring pr. individ (dmft)	
		Antall	Gj.snitt
Østfold	2 936	4 257	1,4
Akershus	5 738	6 699	1,2
Oslo	2 256	4 461	2,0
Hedmark	1 524	2 269	1,5
Oppland	2 123	3 088	1,5
Buskerud	2 628	3 445	1,3
Vestfold	0	..	-
Telemark	1 455	2 738	1,9
Aust-Agder	1 268	2 041	1,6
Vest-Agder	2 064	3 278	1,6
Rogaland	0	..	-
Hordaland	0	..	-
Sogn og Fjordane	0	..	-
Møre og Romsdal	2 976	4 798	1,6
Sør-Trøndelag	3 360	5 082	1,5
Nord-Trøndelag	1 597	2 897	1,8
Nordland	3 003	4 900	1,6
Troms	1 972	3 910	2,0
Finnmark	891	1 980	2,2
Resultat 15 fylker	35 791	55 843	1,6

TABELL 2 C

TANNHELSESTATUS 2001 FOR 12-ÅRINGER

I NORGE FØDT 1989

Antall og andel individer uten karieserfaring (DMFT=0)
og uten ny karieserfaring (DT=0)

FYLKE	Totalt antall 12-åringer pr. 1. januar i rapportåret:	Antall og andel av hele gruppa under- søkt i rapportåret		Antall og andel av de undersøkte helt uten karieserfaring (DMFT=0)		Antall og andel av de undersøkte uten ny karieserfaring (DT=0)	
		Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	3 256	2 996	92%	1 633	55%	2 196	73%
Akershus	6 969	5 245	75%	2 741	52%	3 794	72%
Oslo	5 226	1 973	38%	957	49%	1 382	70%
Hedmark	2 383	1 357	57%	707	52%	938	69%
Oppland	2 285	2 077	91%	1 022	49%	1 387	67%
Buskerud	3 258	2 838	87%	1 298	46%	2 033	72%
Vestfold	2 992	1 806	60%	765	42%	1 071	59%
Telemark	2 211	1 611	73%	628	39%	991	62%
Aust-Agder	1 418	1 374	97%	534	39%	839	61%
Vest-Agder	2 276	1 864	82%	939	50%	1 302	70%
Rogaland	5 573	4 734	85%	1 810	38%	3 161	67%
Hordaland	6 287	2 700	43%	1 117	41%	1 646	61%
Sogn og Fjordane	1 556	1 399	90%	750	54%	933	67%
Møre og Romsdal	3 477	2 946	85%	1 359	46%	1 891	64%
Sør-Trøndelag	3 627	3 211	89%	1 515	47%	2 235	70%
Nord-Trøndelag	1 812	1 552	86%	673	43%	1 027	66%
Nordland	3 364	3 208	95%	1 308	41%	2 054	64%
Troms	2 015	1 854	92%	731	39%	1 155	62%
Finnmark	1 063	861	81%	308	36%	522	61%
Hele landet	61 048	45 606	75%	20 795	46%	30 557	67%

**TABELL 2 D TANNHELSESTATUS 2001 FOR 12-ÅRINGER
I NORGE FØDT 1989**
**Totalsum og gjennomsnittlig
antall tenner med karieserfaring (DMFT)**

FYLKE	Totalt antall 12-åringer med registrert kariesindeks i 2001	Totalsum og gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring pr. individ (DMFT)	
		Antall	Gj.snitt
Østfold	2 996	3 356	1,1
Akershus	5 245	6 450	1,2
Oslo	1 973	2 839	1,4
Hedmark	1 357	1 694	1,2
Oppland	2 077	3 085	1,5
Buskerud	2 838	4 356	1,5
Vestfold	1 806	3 089	1,7
Telemark	1 611	2 979	1,8
Aust-Agder	1 374	2 589	1,9
Vest-Agder	1 864	2 454	1,3
Rogaland	0	-	-
Hordaland	2 700	5 303	2,0
Sogn og Fjordane	1 399	1 841	1,3
Møre og Romsdal	2 946	4 632	1,6
Sør-Trøndelag	3 211	4 583	1,4
Nord-Trøndelag	1 552	2 611	1,7
Nordland	3 208	5 974	1,9
Troms	1 854	3 630	2,0
Finmark	861	1 728	2,0
Resultat 19 fylker	40 872	63 193	1,5

TABELL 2 E

**TANNHELSESTATUS 2001 FOR 18-ÅRINGER
I NORGE FØDT 1983**
**Antall og andel individer uten karieserfaring (DMFT=0)
og uten ny karieserfaring (DT=0)**

FYLKE	Totalt antall 18-åringer pr. 1. januar i rapportåret:	Antall og andel av hele gruppa under- søkt i rapportåret		Antall og andel av de undersøkte helt uten karieserfaring (DMFT=0)		Antall og andel av de undersøkte uten ny karieserfaring (DT=0)	
		Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Østfold	2 843	2 279	80%	574	25%	1 356	59%
Akershus	5 338	3 788	71%	820	22%	2 126	56%
Oslo	4 302	1 452	34%	319	22%	840	58%
Hedmark	2 139	1 183	55%	251	21%	642	54%
Oppland	2 089	1 697	81%	322	19%	845	50%
Buskerud	2 737	2 091	76%	385	18%	1 233	59%
Vestfold	2 598	1 663	64%	241	14%	664	40%
Telemark	1 980	1 289	65%	178	14%	559	43%
Aust-Agder	1 374	1 153	84%	172	15%	574	50%
Vest-Agder	2 060	1 522	74%	273	18%	761	50%
Rogaland	4 965	3 913	79%	466	12%	1 692	43%
Hordaland	5 444	2 156	40%	302	14%	940	44%
Sogn og Fjordane	1 433	1 164	81%	248	21%	529	45%
Møre og Romsdal	3 294	2 732	83%	389	14%	1 234	45%
Sør-Trøndelag	3 050	2 377	78%	359	15%	1 224	51%
Nord-Trøndelag	1 603	1 260	79%	198	16%	739	59%
Nordland	2 961	2 288	77%	304	13%	1 082	47%
Troms	1 757	1 443	82%	213	15%	699	48%
Finnmark	868	486	56%	41	8%	224	46%
Hele landet	52 835	35 936	68%	6 055	17%	17 963	50%

**TABELL 2 F TANNHELSESTATUS 2001 FOR 18-ÅRINGER
I NORGE FØDT 1983
Totalsum og gjennomsnittlig
antall tenner med karieserfaring (DMFT)**

FYLKE	Totalt antall 18-åringer med registrert kariesindeks i 2001	Totalsum og gjennem- snittlig antall tenner med karieserfaring pr. individ (DMFT)	
		Antall	Gj.snitt
Østfold	2 279	8 478	3,7
Akershus	3 788	15 988	4,2
Oslo	1 452	6 058	4,2
Hedmark	1 183	4 903	4,1
Oppland	1 697	8 490	5,0
Buskerud	2 091	9 671	4,6
Vestfold	1 663	9 214	5,5
Telemark	1 289	7 064	5,5
Aust-Agder	1 153	6 321	5,5
Vest-Agder	1 522	7 420	4,9
Rogaland	3 913	21 943	5,6
Hordaland	2 156	12 936	6,0
Sogn og Fjordane	1 164	5 481	4,7
Møre og Romsdal	2 732	15 098	5,5
Sør-Trøndelag	2 377	11 797	5,0
Nord-Trøndelag	1 260	6 638	5,3
Nordland	2 288	13 071	5,7
Troms	1 443	8 073	5,6
Finnmark	486	2 810	5,8
Hele landet	35 936	181 454	5,0

TABELL 2 G TANNHELSESTATUS I NORGE
Utviklingen 1992 - 2001
Andel 5-, 12- og 18-åringer uten karieserfaring

5-åringer										
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Østfold	66	64	64	67	70	76	73	72	69	62
Akershus	72	71	71	74	76	78	76	73	69	69
Oslo	71	71	74	73	75	75	75	74	70	57
Hedmark	64	64	65	65	68	72	69	69	60	60
Oppland	62	65	62	65	69	71	70	67	64	64
Buskerud	63	65	66	66	71	72	72	67	66	65
Vestfold	60	63	60	63	68	..	64	61	58	57
Telemark	55	57	57	60	64	65	65	63	58	57
Aust-Agder	57	60	59	58	64	59	71	66	59	60
Vest-Agder	62	66	69	66	65	70	71	69	64	60
Rogaland	61	64	62	62	64	64	67	65	58	57
Hordaland	56	56	59	60	63	63	64	61	55	55
Sogn og Fjordane	63	64	59	61	61	64	64	59	56	..
Møre og Romsdal	62	63	62	63	66	68	68	64	59	58
Sør-Trøndelag	65	64	64	67	70	71	69	66	61	61
Nord-Trøndelag	62	62	58	60	66	68	67	64	54	56
Nordland	60	61	60	61	66	68	68	63	58	59
Troms	57	55	57	59	63	65	64	58	53	53
Finnmark	52	56	52	50	56	54	58	54	45	49
Hele landet	63	64	63	65	68	70	69	66	61	60
12-åringer										
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Østfold	40	40	45	45	50	53	54	57	57	55
Akershus	42	40	45	47	48	53	52	55	54	52
Oslo	41	43	45	46	48	51	52	58	57	49
Hedmark	53	50	53	53	55	54	53	54	51	52
Oppland	38	42	40	44	45	47	52	47	49	49
Buskerud	37	36	36	38	40	44	42	46	47	46
Vestfold	35	31	37	40	43	42	45	43	46	42
Telemark	30	29	34	33	39	40	41	46	40	39
Aust-Agder	32	30	32	32	38	36	40	43	39	39
Vest-Agder	44	45	44	47	51	50	50	54	55	50
Rogaland	31	31	30	32	36	37	39	41	42	38
Hordaland	31	29	34	34	35	38	41	43	43	41
Sogn og Fjordane	32	40	41	42	46	46	50	56	49	54
Møre og Romsdal	37	38	39	43	45	44	46	50	46	46
Sør-Trøndelag	35	40	40	42	42	44	48	49	49	47
Nord-Trøndelag	35	35	33	38	38	41	42	45	45	43
Nordland	27	29	30	33	36	39	42	40	42	41
Troms	34	33	35	37	39	42	36	39	41	39
Finnmark	28	29	30	29	28	34	37	34	35	36
Hele landet	36	36	38	40	43	45	46	48	48	46
18-åringer										
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Østfold	10	10	11	12	14	17	18	20	22	25
Akershus	12	13	15	14	15	16	17	18	19	22
Oslo	11	11	14	12	16	16	20	21	21	22
Hedmark	14	17	17	20	21	20	19	21	21	21
Oppland	9	10	11	12	12	15	16	16	15	19
Buskerud	11	11	13	12	12	13	15	14	21	18
Vestfold	8	9	9	8	10	8	11	12	12	14
Telemark	7	6	8	9	10	10	11	12	14	14
Aust-Agder	7	9	8	10	10	9	16	17	13	15
Vest-Agder	13	13	15	14	12	14	17	14	18	18
Rogaland	8	9	8	8	10	10	11	14	14	12
Hordaland	6	7	8	8	9	8	11	13	10	14
Sogn og Fjordane	9	10	9	11	13	14	17	20	20	21
Møre og Romsdal	7	10	9	11	11	11	14	13	14	14
Sør-Trøndelag	8	10	11	10	12	12	13	14	14	15
Nord-Trøndelag	9	9	9	11	12	11	12	14	16	16
Nordland	7	6	8	6	8	9	10	10	13	13
Troms	9	9	10	10	11	11	11	11	15	15
Finnmark	6	6	7	8	7	9	8	9	7	8
Hele landet	9	10	11	11	12	13	14	15	16	17

FIGUR 2G
TANNHELSESTATUS I NORGE
Utviklingen 1992 - 2001
Andel 5-, 12- og 18-åringer uten karieserfaring

